

Yttrande över "Tre nya skolmyndigheter" (SOU 2007:79) från Dövblind Ungdom, Sveriges Dövas Ungdomsförbund och Unga Hörselskadade

2007-12-18

Sammanfattning och generella synpunkter

Dövblind Ungdom, Sveriges Dövas Ungdomsförbund och Unga Hörselskadade lämnar härmed ett gemensamt yttrande över Skolmyndighetsutredningen (SOU 2007:79).

Vi tycker att utredningen lämnar mycket bra förslag som stärker situationen för barn och unga med hörselskada, dövhet eller dövblindhet. Vi förespråkar en sammanhållen myndighet inom skolområdet för barn med hörselskada, dövhet och dövblindhet och tycker att förslaget att inrätta en myndighet som både sysslar med undervisning samt specialpedagogiskt stöd är bra. Vi tycker däremot att namnet på den nya myndigheten borde vara Specialpedagogiska skolmyndigheten och att den ska lokaliseras till Örebro.

Vi är dock starkt kritiska till att verksamheten kring teckenspråks-, dövblind- och skrivtolkar inom TÖI:s nuvarande verksamhet ska flyttas till Folkbildningsrådet.

4.9 En myndighet för specialpedagogik

Vi tycker att det är ett mycket bra förslag att avveckla Specialpedagogiska institutet och Specialskolemyndigheten och överföra all verksamhet till en myndighet som både sysslar med undervisning och med specialpedagogiskt stöd. Vi tror på en sammanhållen myndighet inom skolområdet för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder. Det är glädjande att se att utredningen har lyssnat på oss brukarorganisationer när det gäller det perspektivet.

Det är viktigt att låta de båda huvuduppgifterna undervisning och specialpedagogiskt stöd få korsbefrukta varandra. Vi tycker att det är glädjande att se att utredaren gör tydliga passningar till *Ökad likvärdighet för elever med funktionshinder* (SOU 2007:87), där bland annat "Myndigheten för specialpedagogik" föreslås få i uppdrag att skapa en organisation för nationell samordning av utbildning för barn och ungdomar med hörselskada i sin helhet. Det tycker vi är mycket konstruktiva förslag.

4.9.6 Myndighetens namn

Vi tycker att utredningens förslag på den nya myndigheten är för allmänt hållen. Ett bättre namn är *Specialpedagogiska skolmyndigheten*. Det markerar tydligare att myndigheten sysslar med både specialpedagogiskt stöd samt undervisnings- och skolverksamhet.

4.11 Tolk- och översättarinstitutet

Vi är starkt kritiska till att verksamheten kring teckenspråkstolkar, dövblindtolkar och skrivtolkar förs över till Folkbildningsrådet. Vi menar att ovan nämnda tolkutbildningar ska ha staten som huvudman. Vår långsiktiga och självklara ambition är också att tolkutbildningarna ska ligga vid universitet/högskola, där det kan stimuleras till forskning. Vi anser att det finns minst två bättre sätt att administrera tolkutbildningen på:

1. Flytta över hela TÖI:s nuvarande verksamhet till Stockholms universitet, *eller*
2. Bevara TÖI:s nuvarande organisation i väntan på att Yrkeshögskolan är etablerad och därefter flytta över verksamheten dit.

Skälen för vår bedömning är:

- Vi anser att det är viktigt att den instans som har ansvar för teckenspråks-, dövblind- och skrivtolkningsfrågor har en nationell överblick för att hantera nationella frågor som kommer tolkstudenterna till gagn. Det kan handla om t.ex. utveckling och uppföljning av en nationell kursplan eller att jobba med validering av utbildningen, så studenterna förstår hur många högskolepoäng som tolkutbildningen genererar innan de påbörjar sin utbildning. Vi är tveksamma till att Folkbildningsrådet skulle kunna ta den rollen, eftersom det inte är en myndighet och därmed saknar tillsyn.
- Vi vill att forskning inom tolkområdet ska stimuleras. En grundläggande förutsättning för det är att hela eller delar av tolkutbildningen i en framtid finns på universitetet. Genom att flytta administrationen av tolkutbildningen till Folkbildningsrådet stoppas den utvecklingen för överskådlig framtid.
- Det är en stor styrka att teckenspråks-, dövblind- och skrivtolkutbildningen hålls samman med andra frågor som rör tolkning och översättning.
- Om Stockholms universitet tar över hela verksamheten skulle det vara ett utmärkt exempel på universitetets tredje uppgift: att samverka med det omgivande samhället.

6.3.4 Myndigheternas lokalisering

Vi är emot att placera ledningen för ”Myndigheten för specialpedagogik” i Härnösand. Vi förespråkar Örebro som är ett naturligt alternativ med tanke på de argument som utredaren själv för fram. Utredaren pekar på vikten av geografisk närhet till specialskolorna, att kommunikationerna till orten ska vara bra (”det är viktigt att rikstäckande myndigheter placeras på en sådan ort att de är lätt att nå med allmänna färdmedel och med rimliga transportkostnader”) och att kopplingen till universitet och andra myndigheter ska vara stark. Utredaren skriver själv att ”samarbete med andra myndigheter, särskilt universitet och högskola med lärarutbildning på orten, är central” och att Örebro är en ”väl inarbetad” ort. På Örebro universitet bedrivs forskning både inom det specialpedagogiska fältet som berör människor med hörselskada, dövhet eller dövblindhet - men även forskning inom andra funktionshindergrupper.

Vi samtycker också med utredningen om att resurscentren ska hållas ihop med specialskolorna och ställer därför oss oförstående till varför ett regionkontor ska placeras i Umeå istället för Härnösand, där en specialskola för döva och hörselskadade faktiskt finns.

Vi vill poängtera att den stora vinsten med att slå ihop flera myndigheter som SIT, SPM och Sibus är att uppnå vissa synergieffekter. Vi tror att de båda huvuduppgifterna undervisning och specialpedagogiskt stöd kan korsbefruktas så att de berikar varandra. Då är det också viktigt att myndighetens ledning finns nära båda uppgifterna. Vi ser en avsevärd risk med att gå miste om möjligheten till korsbefruktnings genom att i organisationsstrukturen bygga in de båda huvuduppgifterna i två rör med mycket smala förbindelser mellan varandra. Vi tycker att ledningen bör lokaliseras till Örebro för att på bästa sätt integrera de båda huvuduppgifterna i varandra.

Sarah Remgren
Ordförande
Dövblind Ungdom

Sven-Emil Karmgård
Förbundsordförande
Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Maria Midbøe
T.f. ordförande
Unga Hörselskadade